

Het belang van volledige kennis (deel 1 van 3)

Door Bert Zijlstra

Het comfort waarin we leven, en als vanzelfsprekend ervaren, hebben we te danken aan onze kennis van de natuur. Door de voortdurende groei van deze kennis, is er een snelle groei van technologisch kunnen. Er komen steeds meer apparaten. Maar lukt het ook om daarmee ons leven beter, gezonder en vooral gelukkiger te maken?

De waarde van kennis

Altijd al speelt kennis een belangrijke rol in onze samenleving. Hoe je aan voedingsmiddelen moet komen, een huis moet bouwen en kleren moet maken. Zonder kennis van veel verschillende zaken was het niet mogelijk om in leven te blijven.

Naarmate meer kennis beschikbaar kwam, ontstonden er verschillende specialisaties of ambachten. Er kwamen boeren, bakkers, bouwers, enzovoort. De beroepsgroepen verenigden zich in gilden, waar kennis en ervaring werd uitgewisseld. Elke Gilde had zijn eigen opleidingstraject voor jonge leden. Hoe je iets voor elkaar kon krijgen, zoals het bouwen van een kathedraal, was vaak niet meer dan een kwestie van ervaring. Theoretische inzichten, zoals sterkteberekeningen en materiaalkennis, kwamen later.

Toen die er eenmaal waren, ontstond de wetenschappelijke revolutie, gebaseerd op de verschillende takken van theoretische kennis: wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie etc., die de basis vormden voor een steeds sneller technologisch kunnen. Tegelijk met het groeien van al die kennis ontstond een ander wereldbeeld.

De maakbare wereld

Eerst voelde de mens zich een machteloos slachtoffer van de grillen van de natuur. Naarmate men beter in staat was verworven kennis te gebruiken om zijn leefomgeving aan te passen, veranderde dat. Zo werden er bv. kanalen gegraven. Er werden moerassen en meren drooggelegd en rivieren werden gekanaliseerd, zodat transport van goederen per schip sneller kon plaatsvinden. Steeds meer chemicaliën kwamen beschikbaar en er werden toepassingen gevonden. In de industrie (verf, plastic en kleur- en smaakstoffen), in de landbouw (verdelgingsmiddelen om van lastig ongedierte af te komen) en in de gezondheidszorg (medicijnen). De mens probeerde zijn lot in eigen hand te nemen, onafhankelijk van wat de natuur in petto had. Tenslotte begon zelfs het denkbeeld post te vatten dat wat de natuur voortbracht, verbeterd kon en moest worden. Door middel van

genetische manipulatie zouden voedselproblemen tot het verleden behoren en dachten medicijnen te kunnen maken tegen ongeneeslijke ziektes. Dat alles gebaseerd op een mechanistisch wereldbeeld, waar een gunstig toeval de mens en met hem alles in zijn omgeving had voortgebracht. Men zag een rooskleurige toekomst voor zich.

Beperkte kennis

Er verschenen wolkjes aan die hemel toen bekend werd dat er gevaren kleven aan dat technologisch kunnen. Een van de eerste gevallen betrof de röntgenstralen waarvoor de ontdekker Röntgen, in 1901, de Nobelprijs voor natuurkunde kreeg. Deze stralen werden gezien als een leuk aardigheidje, waarmee je kon kijken naar de bewegende botjes in je hand. Als praktische toepassing kwamen er apparaten in schoenenwinkels om te zien of een schoen goed paste.

Voor ons is dat ondenkbaar omdat nu iedereen op de hoogte is van de gevaren. Dat die stralen aardig wat schade konden aanrichten, wisten de deskundigen al in het begin van de vorige eeuw. Toch duurde het tot ver na de tweede wereldoorlog voor het iemand opviel, dat na gebruik van röntgenstralen bij zwangere vrouwen, deze dames een aanzienlijk verhoogde kans hadden op kinderen met leukemie. Pas decennia later kon men er niet meer omheen en werd men uiterst voorzichtig met deze stralen.*

Deze gang van zaken is kenmerkend. Als ergens geld aan is te verdienen, worden de gevaren maar al te graag genegeerd. Ook al zijn er nog zoveel aanwijzingen dat het gebruik schadelijk is voor de gezondheid. Er zijn legio voorbeelden: het gebruik van tabak (de tabaksindustrie wist al in de jaren '50 vorige eeuw hoe schadelijk tabak is voor de gezondheid). Het gebruik van chemicaliën (voor het gebruik van verdelgingsmiddelen aan banden werd gelegd, namen eerst de populaties drastisch af van vooral die vogelsoorten die aan het einde zitten van de voedselketen) en als medicijn (Softenon en de DES moeders).

Drama na drama. En het gaat maar door. Zo worden van mobieltjes de gevaren voor de gezondheid systematisch genegeerd, dan wel ontkend (ze werken als kleine microwave-oventjes in op de hersenen, die gevoel-

loos zijn voor de schade die wordt aangericht). Het mobieltjes-probleem staat niet op zich, het is een onderdeel van een groter probleem: elektrosmog! Zo mogelijk nog gevaarlijker zijn de gentech (genetisch gemodificeerde) producten. Maar ja, als de industrie daarmee ophoudt, dan valt een hele bedrijfstak weg en daarmee ook al die geïnvesteerde miljarden.

Beste bedoelingen

Met de beste bedoelingen denken technici bezig te zijn de kwaliteit van ons leven te verbeteren, gebaseerd op veronderstellingen omtrent de manier waarop de wereld functioneert. Als dan blijkt dat een en ander niet klopt, zijn de belangen zo groot dat de voortdurende technologische trein niet meer te stoppen is. Het gevolg is dat onze gezondheid op uitzonderlijk veel verschillende manieren wordt bedreigd. In de afgelopen decennia is de voedingswaarde van landbouwproducten schrikbarend afgenomen. Verder is alles (lucht, water en voeding) in ernstige mate verontreinigd, ook al wordt beweerd dat dit allemaal binnen toelaatbare grenzen is. We leven weliswaar langer, maar het aantal mensen dat lijdt aan ziektes, die een honderd jaar geleden niet of nauwelijks voorkwamen, wordt snel groter.

We zijn in een hoog tempo bezig het ecosysteem van onze mooie planeet te vernietigen. De biotoop van allerlei planten en dieren wordt vernietigd, waardoor veel soorten uitsterven. Dat dit een directe aanslag is op het evolutionaire proces waarvan ook de mens deel uitmaakt wordt niet gezien, want dat maakt geen onderdeel uit van het heersende wereldbeeld.

Volledige kennis

En dat is het probleem: een onvolledig wereldbeeld. Vanuit niet-weten doen we iets en kijken dan wat de effecten zijn. Dat is – kort gezegd – de wetenschappelijke methode, die voor de hierboven beschreven ellende heeft gezorgd.

Zo kan het niet langer. We moeten gaan functioneren binnen een volledig kenniskader. Dat kader is beschikbaar. Het is Maharishi's vedische kennis.

* In 1975 was ik in Spanje en had een werkvergunning nodig. Om die te krijgen was een medische keuring noodzakelijk. Als onderdeel daarvan kwam ik voor een continue functionerend röntgenapparaat terecht. Dit was niet even vlug een foto. Nee, op z'n gemak bestudeerde een arts op een scherm mijn geraamte, terwijl ik netjes stil moest blijven staan.